

60 ปี จุฬาลงกรณ์เวชสาร: รากฐานจากอดีตสู่การพัฒนา ในปัจจุบันและความก้าวไกลในอนาคตอย่างยั่งยืน

สิทธิศักดิ์ หารษาเวก*

รูปที่ 1. ศาสตราจารย์นายแพทย์เฉลียว วัชรพุกก ผู้ริเริ่มและเป็นบรรณาธิการคนแรกของจุฬาลงกรณ์เวชสาร

จุฬาลงกรณ์เวชสาร ถือกำเนิดจากกลุ่มอาจารย์แพทย์ โดยการนำและบุกเบิกของศาสตราจารย์นายแพทย์เฉลียว วัชรพุกก (รูปที่ 1) ปรมาจารย์ทางศัลยศาสตร์ โดยได้จัดทำ “จุฬาลงกรณ์เวชสาร” เพื่อเสนอข่าววิชาการของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และ เผยแพร่ความก้าวหน้าทางการแพทย์ทุกแขนง

ในปีพ.ศ. 2493 ได้มีแนวคิดตีพิมพ์วารสารทางการแพทย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเผยแพร่บทความเพื่อฟื้นความรู้และเผยแพร่งานวิจัยทางการแพทย์

ตลอดจนกิจกรรมข่าวสารในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เนื่องจากปัจจัยหลายประการในการจัดทำจึงทำให้จุฬาลงกรณ์เวชสารปีที่ 1 ฉบับที่ 1 สามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2497

ในช่วงแรกได้จัดพิมพ์ 3 ฉบับต่อปี ต่อเนื่องกันมาจนถึง พ.ศ. 2511 สำหรับระหว่างพ.ศ. 2508 และ พ.ศ. 2509 มีการงดพิมพ์วารสารเนื่องจากขาดบทความและงบประมาณสนับสนุนการตีพิมพ์

ในปีพ.ศ. 2512 ศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม จิตรปฎิมา รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการต่อมา และได้มีการ

*ภาควิชาชีวเคมี คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตีพิมพ์วารสารเป็น 4 ฉบับต่อปี โดยฉบับที่ 4 เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด โดยมีอาจารย์หลายท่านช่วยอยู่ในกองบรรณาธิการ เช่น ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา, รองศาสตราจารย์นายแพทย์พิทยา จันทกรมล, ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสาน ต่างใจ และ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสิทธิ์ ฟูตระกูล ต่อมาปีพ.ศ. 2515 รองศาสตราจารย์นายแพทย์ วิชัย โปษยะจินดา ทำหน้าที่บรรณาธิการ โดยในวารสารมีหัวข้อแพทยศาสตร์ศึกษาเพิ่มเข้ามา และมีการถามตอบภาพปริศนา และปัญหาทางการแพทย์ เนื่องจากการจัดทำวารสารต้องควบคุมคุณภาพและเนื้อหา ส่วนนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความ จึงเป็นเหตุให้การจัดพิมพ์วารสารล่าช้ากว่ากำหนดและได้งดการจัดพิมพ์ในปีพ.ศ. 2518

ในปีพ.ศ. 2519 ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์ ได้เข้ามาเป็นบรรณาธิการ และเสนอให้คณะแพทยศาสตร์จัดงบประมาณช่วยในการตีพิมพ์และจัดส่งวารสาร และได้คุณอรุณา สุวรรณฤทธิ์ เข้ามาช่วยประสานงานจัดการงานต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์เวชสารให้ดำเนินได้เรียบร้อยเป็นอย่างดี รวมทั้ง คุณรมณ บุรณศิริ เข้ามาจัดเรียงหน้า artwork ในเวลาต่อมา และในช่วงนี้จุฬาลงกรณ์เวชสารได้รวบรวมบทความที่น่าสนใจ

ในการประชุมวิชาการประจำปีที่สำคัญและเป็นประโยชน์ และใช้ชื่อว่า หนังสือเวชปฏิบัติทั่วไป บรรณาธิการท่านต่อมา ศาสตราจารย์นายแพทย์มานิตย์ ลิ้มปวยอ และศาสตราจารย์แพทย์หญิงเสาวนีย์ จำเดิมแผด็จศึก ได้บริหารจัดการให้จุฬาลงกรณ์เวชสารออกตีพิมพ์ได้ 6 ฉบับต่อปีในปีพ.ศ. 2523

ระหว่างพ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2538 ศาสตราจารย์นายแพทย์เสก อักษรานุเคราะห์ ได้ดำรงให้วารสารจัดพิมพ์ 12 ฉบับต่อปี โดยมีการเวียนให้ภาควิชาต่าง ๆ ร่วมเป็นบรรณาธิการประจำฉบับ และได้กำหนดให้บทความมีชื่อเรื่องและบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต่อมาในปีพ.ศ. 2538 ศาสตราจารย์นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ ทำหน้าที่บรรณาธิการ ได้พัฒนาและจัดพิมพ์บทความจากหลากหลายสถาบัน รวมทั้งพยายามผลักดันให้เป็นวารสารระดับนานาชาติ

ในปีพ.ศ. 2547 ศาสตราจารย์นายแพทย์เทวารักษ์ วีระวัฒน์กานนท์ ได้รับตำแหน่งบรรณาธิการ (ตารางที่ 1) ในช่วงนี้ ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล ซึ่งดำรงตำแหน่งคณบดี และศาสตราจารย์แพทย์หญิงวิไล ชินธเนศ รองคณบดีฝ่ายวิจัย ได้สนับสนุนให้จัดทำวารสารทางการแพทย์ชื่อ Asian Biomedicine เพื่อผลักดัน

ตารางที่ 1. รายนามบรรณาธิการจุฬาลงกรณ์เวชสารตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

รายนาม	ระยะเวลา
ศาสตราจารย์นายแพทย์เจื้อย วัชรพุกก์	พ.ศ. 2497 - พ.ศ. 2511
ศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม จิตรปฏิมา	พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2515
รองศาสตราจารย์นายแพทย์วิชัย โปษยะจินดา	พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2518
ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์	พ.ศ. 2519 - พ.ศ. 2520
อาจารย์แพทย์หญิงกนก นุณยะรัตเวช	พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522
ศาสตราจารย์นายแพทย์มานิตย์ ลิ้มปวยอ	พ.ศ. 2522 - พ.ศ. 2523
ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเสาวนีย์ จำเดิมแผด็จศึก	พ.ศ. 2524 - พ.ศ. 2525
ศาสตราจารย์นายแพทย์เสก อักษรานุเคราะห์	พ.ศ. 2526 - พ.ศ. 2538
ศาสตราจารย์นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ	พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2546
ศาสตราจารย์นายแพทย์เทวารักษ์ วีระวัฒน์กานนท์	พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2559
ศาสตราจารย์นายแพทย์สิทธิศักดิ์ ธรรมชาติ	พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน

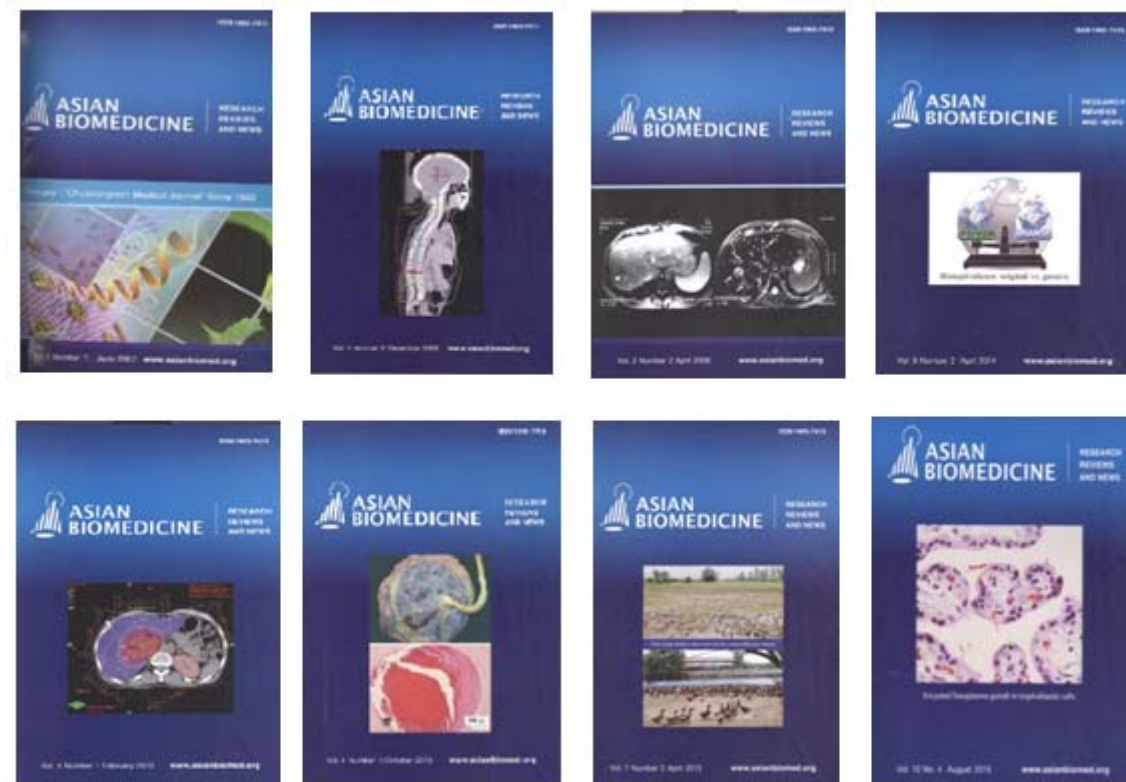
ให้เป็นวารสารระดับนานาชาติ โดยจัดพิมพ์บทความ เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด 6 ฉบับต่อปี ซึ่งฉบับแรกตีพิมพ์ ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 และยังคงจัดพิมพ์ จุฬาลงกรณ์เวชสารคู่ขนานกันไปด้วยโดยออกสลับกัน เว้นเดือน ซึ่งศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นายแพทย์จิตร สิทธิอมร ได้รับแต่งตั้งเป็นบรรณาธิการ Asian Biomedicine โดยมีคุณสุนิตรา ภาคอินทรีย์ ช่วยประสานงาน และมี Prof. Henry Wilde ร่วมกับ Prof. Hideyuki Niimi เป็นรองบรรณาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นวิริยะ อุตสาหะ อย่างหนักหน่วง รวมทั้งท่านคณบดีท่านถัดมา ศาสตราจารย์นายแพทย์อดิศร ภัทรดูลย์ และรองคณบดี ฝ่ายวิจัย ศาสตราจารย์นายแพทย์เกียรติ รัชชรุ่งธรรม ได้สนับสนุนผลักดันให้วารสาร Asian Biomedicine เข้าอยู่ในฐานข้อมูล ISI Web of Science โดย Thomson Reuters และมีค่า Impact factor = 0.87 ในปี พ.ศ. 2551 จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์เวชสารได้มี

ความก้าวหน้าดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้พัฒนาควบคู่ กันไปกับวารสาร Asian Biomedicine ซึ่งศาสตราจารย์ นายแพทย์เทวารักษ์ วีระพัฒกานนท์ ดำรงตำแหน่ง บรรณาธิการตลอดช่วง 13 ปีที่ผ่านมา ได้จัดทำปรับปรุง พัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่วารสารทั้ง 2 ให้สามารถ เข้าถึงบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารได้ในวงกว้าง (รูปที่ 2 และ 3)

ในปัจจุบัน ผู้บริหารภายใต้การนำของท่านคณบดี ศาสตราจารย์นายแพทย์สุทธิพงษ์ วัชรสินธุ และรองคณบดี ฝ่ายวิจัย ศาสตราจารย์นายแพทย์วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ได้สนับสนุนและผลักดันวารสาร Asian Biomedicine เพื่อให้ได้ปรากฏอยู่บนฐานข้อมูล PubMed Central และได้ ติดต่อสำนักพิมพ์ De Gruyter Open Access Publishing เข้ามาดำเนินการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสาร Asian Biomedicine จะปรากฏบนฐานข้อมูล PubMed Central ภายในสิ้นปีนี้

รูปที่ 2. ปกจุฬาลงกรณ์เวชสารในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา (วารสารระดับชาติ)

รูปที่ 3. ปน Asian Biomedicine ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (วารสารระดับนานาชาติ)

สำหรับจุฬาลงกรณ์เวชสารนั้น ปัจจุบันได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการให้อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index, TCI) โดยจัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 1 และมีเว็บไซต์ที่สามารถส่งบทความเข้ามาพิจารณาตีพิมพ์ได้ในอนาคต บทความที่ดีพิมพ์ในจุฬาลงกรณ์เวชสารตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับปัจจุบัน จะสามารถ download และสืบค้นได้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะทำให้บทความในจุฬาลงกรณ์เวชสารได้รับการอ้างอิงเพิ่มขึ้น อันจะเป็นการยกระดับมาตรฐานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ตลอด 60 ปีที่ผ่านมา จุฬาลงกรณ์เวชสารและวารสาร Asian Biomedicine สามารถเจริญรุดหน้าจากอดีตสู่ปัจจุบันได้อย่างสง่างามและน่าภาคภูมิใจ เพราะคุณูปการของบรรดาอาจารย์ทั้งหลาย ตลอดจนผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และบุคลากรอื่นอีกมากที่ไม่ได้กล่าวถึง จากอดีตถึงปัจจุบัน ได้ช่วยกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การที่วารสารทั้ง 2 จะก้าวไกลไปสู่อนาคตอย่างยั่งยืนได้ ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ รวบรวมพลังกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา รวมทั้งการเสียสละอุทิศเวลาของทุกคน

ในคณะแพทยศาสตร์ และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตลอดจนนิติศาสตร์ แพทย์ประจำบ้าน นิสิตระดับปริญญาโท/เอก อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ สามารถส่งบทความวิชาการเพื่อเข้ารับการพิจารณาตีพิมพ์ได้ตลอดเวลา อันจะทำให้กิจการของวารสารดำเนินไปได้ ขอขอบคุณบุคลากรในหน่วยวารสารทุกคน ซึ่งช่วยกันทำงานอย่างเต็มความสามารถได้รับการสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณจากทางคณะ จะช่วยให้อาจารย์ทั้ง 2 ได้ดำเนินก้าวหน้าน่ามั่นคงถาวรไปในอนาคตอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, สมรัตน์ จารุลักษณะนันท์. ปีที่สี่สิบของจุฬาลงกรณ์เวชสาร. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2539;40: 429-36.
2. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สี่สิบปีจุฬาลงกรณ์เวชสาร. ใน: จุฬาลงกรณ์แพทยานุสรณ์ พ.ศ. 2490-2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2540: 74-81.